

Index Disputationum qua in hoc volumine continentur.

- I. De Annulo pronubo. P. Müller.
II. De modo ac gradu generationis graduum. pag. 85. prior. diff.
III. De juramentis illicitis. P. C. Falckner. R. J. C. Naevig.
IV. De pecunia Lusitana. P. Radovig. R. J. Lembke.
V. de privilegiis studiorum. Tract. J. V. Beckmanni.
VI. de pactis adjectis. Id.
VII. de jure famulorum hodierno. (J. V. Beckmann. R. J. H. Alberti.
 q. veteri servorum juri convenit
 aut ab eo discrepat.)
VIII. de foeminarum eruditione. P. J. Thomafij. R. J. Saurbrey.
IX. de foeminarum eruditione. diff. 2. J. Saurbrey. R. J. Saurbrey.
X. de privilegiis mulierum. R. J. V. Beckmann. R. J. Saurbrey.
XI. de defensione legitima. J. Plitz.
XII. de Superioritate territoriali. vulgo Landesobrigkeit
 R. J. Librand. R. C. Jellinghauser.
XIII. de jurisdictione territoriali Status Imperii sublimi.
 R. J. G. Simon. R. J. H. Schausen.
XIV. de potestate legislatoris in jus naturae. P. C. F. Schröder.
 R. C. Scharfshmidt.
XV. de jure feudali. R. W. Leyser. R. E. W. Vogel.
XVI. de donationibus propter nuptias. W. O. Lauterbach.
 R. B. Pardi.
XVII. de infantibus supposititis. vulgo Wuffelbälgen.
 R. M. F. V. Merbitzig. R. J. G. Jahn.
XVIII. de inrotatione actorum. R. M. Medderkopf. R.
 H. H. Kufel.
XIX. feudales aliquot assertiones miscellaneae. R. H.
 Hahn. R. J. Jankher.
XX. de jure viarum. R. J. V. Beckmann. R. J. C. Koch.
XXI. de Hospitibus no. Aufgebahrung und Subrogierung. R.
 J. F. Rhetig. R. J. F. Blesendorf.
XXII. de juramento per hocroscantiae. P. C. Scheffer.
XXIII. de arbitro compromissario. R. B. L. Schwendendorfer.
 R. J. G. Börner.

xxiv

24

J. P.

DISSERTATIO JURIDICA
De
**PRIVILEGIIS
MORATORIIS,**

Vulgo

Eisernen Briefen/

Quam

Indultu Amplissimæ Facultatis Juridicæ Lipsiensi.

P R A E S I D E

Viro Maxime Reverendo, Nobilissimo, Amplissimo,
Consultissimo atq; Excellentissimo

**DN. PAULO FRANCISCO
ROMANO, J. U. D.**

Pandectarum P. P. Facultatis Juridicæ Assessore meri-
tissimo & Canonico Naumburgensi gravissimo.

Dn. Patrono, atq; Præceptore suo nullo non observan-
tiæ atq; honoris cultu devenerando,

Ad diem XXXI. Octobr. A. R. G. M DC LXXII.

H. L. Q. C.

Publico Eruditorum Examine submittet

JOACHIMUS Pohlmann/ Magd. Saxo.

LIPSIÆ

Literis JOHANNIS GEORGI.

DISSECTATIO JURIDICA
PRIMITIVIS

IN
MAGISTRUM
INDICIA
VITAE

DR. PAULO FRANKENBERG
ROMANOLINGUA

PROFESSOR
DIPLOMATICA
MAGISTER
JOACHIMUS DOMINICUS

1824
LIPSIÆ

J. P.
Proœmium.

Grave tormentum esse **DEBERE** jam suo tempore dixit Seneca *l. 2. d. benef. c. 8.* referente *Carpz. in Asyl. n. 72.* Quam severe enim semper cum debitorib⁹ actū fuerit, nemo est, qui nesciat. Nam ut rigorem *LL. XII. tab. (quem refert Oldend. cl. 1. act. for. in def. Rei. 2. p. m. 146.)* in præsentiarum taceam, vel hoc nostrum ævum abunde testatur durissimam esse conditionem eorum, qui in ære alieno vivunt. Et forum nostrum Saxonicum testor, utpote, in quo cautum, ut Debitor, non solvendo existens, ad manus Creditoris tradatur, qui eum in compedibus vel vinculis inclusum teneat, ejusq̄ servitiis tam diu utatur, donec operis suis vel alia ratione integrum debitum dissolvat *text in art. 39. lib. 3. LandX. Carpz. p. 2. c. 22. d. 1. n. 9. & late Coler. Proc. Ex. p. 1. c. 3. n. 160.* Cum verò innumeris periculis vita fortunaq̄ nostra indies exposita sit, adeo, ut secundum tritum illud Irus sit subito qui modo Cræsus erat, unum alterumve respiramentum quasi debitoribus tot miseriis afflictis, tot calamitatibus suppressis, æquitate intuitu jura concessere, quibus salutis suæ consulere. Ex iis autem non infimum sibi locum vendicat **PRIVILEGIUM MORATORIUM.** Specimen igitur Academicum, periclitandarum ingenii virium causa editurus, non abs re me facturum existimavi, si illud thematis loco mihi proponerem, paucisq̄ pro ingenii tenuitate delinearem. Cum autem bene universa gerantur & competentur, si Rei principium fiat decens & amabile Deo *Nov. 7. pr.* ideo ad divinum provoco auxilium & SS. imploro Trinitatem, velit & huic negotio ex alto benedicere, quo vergat in Supremi Numinis gloriam & proprium emolumentum.

SECT. I.

De

PRIVILEGII MORATORII DEFINITIONE NOMINALI.

§. I.

NE à consveta hæctenus methodo recedere videar, constitui, priusquam ad propositæ materiæ tractationem perveniam, verborum patriam atq; naturam paucis perlustrare. Commode autem illud tribus capitibus absolvi posse existimo. Etymologia sc. homonymia & Synonymia, de singulis sigillatim.

§. 2. Cum vero rubrum nostrum duo contineat membra, de utroq; pauca erunt dicenda: PRIVILEGIUM à PRIVANDO dictum putant, quasi Privans legem. i. e. aliquid diversum à jure com, statuens & inducens *Coler. Pr. ex p. 1. c. 4. n. 3.*

§. 3. MORATORIUM vero dicitur à Mora seu Morando, quasi dicas illud in solvendo moram facere, seu quia moratur & retardat exactionem *Carpz. Asyl. Deb. c. 4. pos. 61. n. 22.* Quod pro instituti nostri ratione de Etymologia annotasse sufficiat. Plura qui de eâ desiderat Lexicographos consulere poterit, qui pro re nata uberiora subministrabunt.

§. 4. Homonymia præprimis in privilegii voc. occurrit, (verbum enim Moratorium eam vix agnoscit) sumitur autem illud in jure nostro vel LATE, vel STRICTE. In Lata significatione Privileg. denotant quascunq; constitutiones speciales contra vel præter jus Com. aliquid ex singulari causa disponentes *§. 6. Inst. d. 7. N.G. & C. l. 1. §. 2. ff. d. Const. Princip.* In Stricta autem significatione significat constitutionem in alicujus saltem favorem latam *l. f. C. de Prof. & Med. l. 7. C. d. Test. mil.* Quandoq; etiam Metonymicam significationem habet, quatenus sc. instrumentum, in quo Privilegii tenor comprehenditur, denotat *l. 17. pr. C. d. SS. Eccles.* stricta autem significatio hujus loci est.

§. 5. Sequitur Synonymia, cum vero ea varia sit, frequentiora tantum Privil. Mor. nomina in medium proferre constitui. Dicitur autem I. Dilatio Quinquennalis Germ. *Quinquennell.* nempe quod ad quinq; annos plerumq; concedatur *Wehn. Obs. Pr. verb.*

verb. Anstands Brief p. m. 24. Coler. d. Pr. Execut. d. c. 4. n. 14. II. Præ-
scriptio seu Exceptio Mercatoria seu Moratoria, quia scil. creber-
rime suppetias fert Mercatoribus, qui ex infortunio aliquo lapsi
omnem perdidierunt fidem. Schneidvv. Inst. de J. N. G. & C. §. 1. num. 11.
Dn. Philip. ad Decis. Nov. 31. O. 1. n. 60. III. Literæ Securitatis, Nam
quemadm. qui securitatem habet, nullo modo est inquietandus &
molestandus. Ita & hujusm. literæ ad tempus securum præstant
debitorem ab inquietudinibus creditorum Bech. tr. de securit. & sal-
vo Cond. c. 1. num. 19. & ex eo Anton. de Resc. Morat. Conclus. 4. num. 8.
IV. Literæ induciales s. absolutè Induciæ, quod quemadm. in
bello datis induciis à bellicis actibus abstinendum est Grot. d. J. B.
& P. l. 3. c. 21. n. 1. Ita & datis induciis his Creditores ab exactio-
ne debiti ad tempus abstineant. Thesaur. Decis. 168. n. 1. V. Lite-
ræ dilatoriæ, quod solutionem debiti ad tempus differant. l. 2. C. de
Precib. Imp. offer. ibiq. Dn. Brunneinan. VI. Literæ Status, forte quia
in iis de miserando & infelici debitorum statu disponitur. Quam-
quam perraro à Dd. hæc dictio adhibetur teste Ant. Fabr. in C. lib. 1.
t. 9. d. 23. & 24. VII. Literæ Respirationis (Gall. Lettres de respit)
scil. quod respirare faciant Debitoris substantiam Limn. de Jur.
Publ. l. 4. c. 8. n. 322. Anton. d. Concl. 4. per tot. Ubi plura farinæ hu-
jus nomina recensent, quo B. L. brevitatis gratia remittimus.

§. 6. Antequam ad def. Realem progrediar, operæ pretium
erit originem & æquitate[m] seu Justitiam Priv. Morat. præmittere.
Origo vero vix altius repetenda videtur, quam ex Constit. Gratia-
ni Valentis & Theodosii Imp. in l. 4. C. de Precib. Imp. Off. & Justi-
niani in l. ult. C. qui bon. ced. poss. Dn. Philip. Obs. 1. n. 2. ad Decis. Nov.
Elect. 30. Carpz. p. 2. c. 22. d. 29. n. 2.

§. 7. Constitutionibus autem horum Imp. nihil nisi ipsa
æquitas occasionem præbuit, quippe eas ipsa divini juris ratio ap-
probat, ut Exod. 22, v. 25. Deut. 24, v. 10. Sirach. 29, v. 11. Neq; enim
hoc Priv. M. aufert Creditori Jus suum, sed differt tantum, uti patet
ex d. l. 2. C. d. Prec. imperat. offerend. At vero in mora modici temporis
magnum damnum non vertitur l. 21. ff. d. Judic. Coler. d. Pr. Ex d. c. 4.
n. 14. Quid quod hoc nostro Priv. non tantum Debitori, sed &
ipsis Creditoribus prospicitur, utpote qui per cautionem securio-
res redduntur, & debitum propterea melius exigere possunt Herm.
Hermes Fasc. J. P. c. 11. n. 187, Carpz. Asyl. Deb. c. 4. pos. 61. n. 28.

§. 8. Exinde nunc porro facili negotio colligere est, hujusmodi Inducias, sicuti & bonorum cessionem, per se non solum non odiosa sed summe favorabilia media, & pro talibus tam in judicando, quam in Respondendo habenda adeoque eveniente casu (cæteris tamen paribus) modis omnibus interpretatione adjuvanda esse. *Fab. in C. l. 7. t. 31. d. 33. num. 3. in alleg. Anton. d. tr. concl. 8. per tot.*

SECT. II.

De

DEFINITIONE REALI ET DIVISIONE.

§. 1. PRIV. MORATORII voce ac origine explicata & relicta definitione Nominali, ad Realem nos convertimus. Describimus autem PRIVILEGIUM MORATORIUM; quod sit beneficium, Debitori petenti casu fortuito damnum passio indultum, ad eum finem, ne intra tempus in privilegio præfixum à suis creditoribus molestetur *arg. d. l. 2. C. de Prec. imp. off. Coler. d. l. n. 14.*

§. 2. Generis loco posuimus beneficium. At quam flebile & miserabile sit beneficium, norunt illi, qui calamitate injuriaque temporum suppressi, ad id tanquam ad asylum confugere coguntur. Abunde proinde patet, nos tantum comparative loqui scilicet habito respectu ad majoris mali evitacionem, quod provenire ex infortunio, variisque tam verbalibus, quam realibus creditorum molestiis solet, adeo, ut sæpe cessio bonorum, Carcer Publicus (nobis *der Schuld Thurm*) aut aliud aliquod hujusmodi calamitatis generis timendum sit. Sed ne hoc loco justo longiores simus in descriptionis explicatione, reliqua ejus membra ex iis, quæ inferius dicentur uberiori paulo illustraturi sumus.

§. 3. Definitionem excipit divisio. Et quamquam Privilegium nostrum essentielles differentias vix assumat & agnoscat, non incommode tamen dividi posse videtur in Regulare & Irregulare. Regulare dicitur, quod plerumque & regulariter solet concedi, quod vale est Quinquennale. Irregulare verò est quod rarissime & non nisi prægnantissimis ex causis concedi solet, quod vale est octennale, imò omne, quod ultra quinquennium sese extendit.

§. 4. Regulare iterum dispescitur in Annale & Quinquennale
nale

nale. Inter quæ plurimæ intercedunt differentiæ. In annali enim sufficit jurare ipsum debitorem, eum se impetrasse illud pro urgenti sua necessitate sine fraude, nec erit opus alia probatione, nec audiri debent Creditores contrarium probare volentes, in Qvinqvenniali vero necesse est ut probet, se adeo necessitate premi, ut debitum ipsum solvere nequeat. *Besold. in Thes. Pr. verb. Qvinqvennial. vers. Est tamen &c.* Bene multas adhuc differentias inter annales & qvinqvennales literas recenset. *Fabian C. Lib. 1. t. 9. d. 21. per tot.* Quas cum observantia fori nostri non approbaverit *test. Anton. d. tr. c. 48. n. 30.* Promissæ brevitatis memores in præsentiarum omittimus.

SECT. III.

De

PERSONIS PRIVILEGIUM MORATORIUM CONCEDENTIBUS.

§. 1. Explicata definitione & divisione, ad Personarum considerationem accedendum est; Sunt verò illæ in duplici differentia, vel enim sunt Concedentes, vel Recipientes seu impetrantes. De illis hac Sect. agetur.

§. 2. Concedentes sunt, qui eminenti potestate pollent, indeque concedendi facultatem habent. Eam autem habet summus Imperii vel Regni Princeps, qualis in Imperio nostro ipse Imperator, utpote cujus reservatis concessionem PRIV. MORATORIUM annuere solent Publicistæ. *Sprenger in Inst. Jur. Publ. l. 1. c. 6. p. 36.* Neque etiam absone: Sive enim respicias effectum, quod eximat aliquem à comunibus Juris regulis, & defendat Debitores contra judicarios Processus seu Creditorum Jura, quæ ipsis invitis suspenduntur, apparet, quod indulgeri nequeat sine superioris potestate, quæ & tueri potest miseros, & necessitatem observantiæ imponere à Juris sui exercitio per tempus exclusis *David Mev. de Levam. Deb. c. 4. n. 3.* Et cum non ordinariæ, sed extraordinariæ potestatis sit talem gratiam & exceptionem à Jure com. tribuere, nec ab aliis, quam quibus juris condendi facultas est, proficisci poterit. *arg. l. 2. § 4. C. de Prec. imp. off. l. fin. C. qui bon. ced. poss. Lampad. de Republ. c. 14. §. 2. § 3. p. m. 198.*

§. 3. Competit eitam secundo hæc potestas concedendi Priv. Mor. Regi Rom. utpote cui ipse Imperator una secum hanc facultatem

facultatem expresse reservavit, uti patet ex *Ord. Pol. in Francofurti de A. 1577. tit. von verordneten Kauffleuten §. Wen auch solche 4. in verb.* So meynen wir hiermit ernstlich und wollen/das solche Moratoria und Dvinqvenell hinführo nicht mehr gegeben werden sollen/ Wir/ unsere Nachkommen Röm. Kayser oder König sein dann von der Dbrigkeit/darunter solche verdorbene oder auffgestandene Kauffleute gefessen/zuvor eigentlich berichtet und vergewissert re. Et in Reform. Güter Policey de A. 1548. t. 22. von verordneten Kauffleuten §. und nachdem 2. his verbis und nachdem sie zu Zeiten bey den Röm. Kaysern und Königen Moratoria oder Dvinqvenell ausbringen und erlangen re. De ejus enim potestate non est dubitandum, siquidem cum Imp. unum idemq̄ tribunal & auditorium habere censetur. *Otto d. J. P. c. 15. p. m. 372.*

§. 4. Nec tertio excludimus Vicarios seu Locum tenentes uti vocantur à *Fab. C. d. l. def. 23.* Sunt enim Vicarii Provisores, qui vacante Imperio vicem Imp. sustinent & in ejus locum succedunt *Otto de Jur. Publ. c. 16. p. m. 375.* Hinc gratiosa, quæ neq̄ in damnum Imperii vergunt, nec alienationem continent, Vicariis prohibita non sunt. *A. Bull. c. 5. verbis Ein Verweser und Pfleger des Reichs seyn.* Et notandum est Vicarium Pro regem vel locum tenentem, regulariter omnia ea, quæ ipse, cujus vices gerit, facere posse, ejusdemq̄ privilegiis & prærogativis omnibus gaudere & superbire *Wehn. Obs. Pr. verb. Steuermanne.*

§. 5. Neq̄ iis tantum, sed ex inveterata Germ. consuetudine hodie etiam Princip. Imp. concedendi Priv. Mor. facultas competit teste *Limn. part. 4. c. 8. n. 320.* Ex quo enim Principes Germ. jurisdictionem Territorialem seu jura Imperialia suis in territoriis exercere cœperunt *Reink. d. R. S. & E. L. 1. cl. 5. c. 6. n. 23. Mod. Pist. Qu. 20. ibiq̄ Schultz. n. 6.* Exinde hoc & alia Eminentia propria in iisdem de longæva consuetudine usurpant. *Heig. p. 1. qu. 2. Carpz. in A. syl. Deb. c. 4. pos. 62. n. 58. 59. & seq.*

§. 6. Sed nec Principes Imp. tantum, verum etiam Comites, Barones, Nobiles immediati, imò & Civitates Imp. hoc Priv. nostrum in suis territoriis concedere solent, idq̄ eodem Territoriali jure, teste *Steph. d. Jurisd. l. 2. p. 1. c. 7. n. 389. Reink. d. l. c. 4. n. 31. Knipschild. A. Jur. Civ. Imp. l. 2. c. 4. n. 67. seq.*

§. 7.

§. 7. Quamquam verò hoc Priv. Mor. etiam à Principibus Statibusve Imp. indulgeatur; notabilis tamen differentia inter Imperatorum Statuumq; intercedit Rescripta. Siquidem Moratorium ab ipso Imperatore impetratum ubivis locorum in toto Imp. Rom. valet, viresq; suas exerit. At vero à Principe seu alio quodam Statu Imp. concessum, non contra quosvis Creditores Imperii, sed solum contra Creditores concedenti Principi aut Statui subjectos, opponi potest testante *Myl. ab Ehrenbach d. Princip. & Stat. Imp. R. G. p. 2. c. 55. §. 4.* Proinde, si debitor hisce literis munitus, extra ejus territorium reperiatur, veluti in loco contractus, aut destinatae solutionis, nihil impedit, quo minus à quovis extraneo conveniri possit. *l. 19. pr. §. 1. ff. de Judic. Myl. ab Ehrenbach d. l. §. 5.* Nam cum Principum Statuumve Potestas sit limitata, ultra fines territorii extendi non poterit.

§. 8. Sed quid juris, si Creditor extraneus coram territorii Domino, qui literas hasce induciarias dedit, Debitorem suum conveniat? Et huic Extraneo obstare in ejus territorio Exceptionem Moratoriam verius censet *Myl. ab Ehrenb. d. l. §. 6. arg. l. 19. pr. §. 1. ff. de Jud. l. 53. C. d. Decur.* Cui & nos in presentiarum subscribimus.

§. 9. Deniq; Creditores ipsos Debitoribus hoc Priv. Mor. concedere solere constat *ex l. f. C. qui bon. ced. poss. Coler. Pr. Ex l. 1. c. 4. n. 16. Moller. 4. semest. c. 6. n. 5.* Id tamen iniquitatis hic nonnullis subesse videtur, quod minor pars nolens volens consentire cogatur parti majori inducias Mor. concedenti. *Menoch. d. A. J. Qu. cas. 203. n. 11. Carpz. Asyl. Deb. c. 4. pos. 62. n. 67.* Quod enim omnes tangit, ab omnibus debet approbari *c. quod omnes, 29. X. d. R. J. in sexto.* Et in his, quæ sunt plurium communia, non singulorum vel Majoris partis sufficit voluntas, sed omnium adhiberi debet consensus *l. f. ff. Commun. Præd.* At scrupulum minime hic sibi injici patietur, qui probe perpendit sanctionem justinianeam in *d. l. fin. C. qui bon. ced. poss.* Siquidem vel sola humanitatis ratio inducias à majori creditorum parte confirmatas sustinet, ne pauciores in detrectatione dilationis pertinaciores, & sibi pariter & reliquis nimia festinatione ac rigoro executione præjudicent *Carpz. d. l. n. 73.*

§. 10. Neq; etiam adversatur nobis superius *cit. c. quod omnes 29. X. d. R. J. ut §. l. fin. ff. Commun. Præd.* Licet enim vel maxime omnium

B

mnium

mnium ac singulorum voluntatem exquirendam esse concedamus, attamen ex singulorum votis decisio haut erit petenda, sed quod major pars approbat, illud jus facere videtur. Perinde atque fit in judiciis, Curiis atque Collegiis, ut quæ votorum numero vincit sententia, eadem rationis quoque pondere superior esse existimetur *Fabr. in C. l. 1. t. 7. d. 2. n. 2. & ex eo Carpz. d. l. n. 74. & 75.*

§. 11. Dixi §. *preced.* Majorem Creditorum partem invitis reliquis, dilationem posse concedere. Unde oritur Quæstio, quomodo major Creditorum pars sit definienda, num ubi major Creditorum numerus, an vero uti major debiti quantitas? Resp. Eam ex quantitate debiti, non ex cumulo Personarum æstimandam esse *per l. 8. & l. 10. ff. de Pact.* Et siquidem unus Creditor aliis omnibus gravior in summa debiti reperiatur, omnibus in unum coadunatis & debitis eorum computatis, ipse alios antecellit ipsiusque sententia obtinet *per text. clarum in d. l. f. C. qui bon. ced. poss. ibiq. Dn. Brunnem. Carpz. p. 2. const. 22. d. 29.* At verò, si par est debitorum quantitas (quod tamen raro fit) tunc attendendus est numerus Creditorum, ut plures numero creditores concludant *Mantz. Patroc. Deb. Dec. 10. n. 21.* Quod si etiam æqualis sit numerus, dignitatis habenda est ratio *arg. l. f. C. de fide Instr. Mantz. d. decis. 10. n. 25. Brunnem. d. l. n. 2.*

§. 12. Porro num Creditores Chyrographarii, si majorem Creditorum partem constituent, hypothecariis, pingviorem securitatem habentibus, præjudicare possint? ambigitur. Negativæ subscribit *Coler. de Process. Execut. d. p. 1. c. 4. n. 17. 18. seqq.* Affirmativam, vero tuetur *Afflict. Decis. Neap. 288. n. 5. Carpz. c. l. n. 84.* quæ & veritati & æquitati magis convenire videtur, tum per generalitatem textus *d. l. f. C. qui bon. ced.* tum quod istæ induciæ conventionales Moratorix nihil plane de summa debiti auferant & remittant, sed exactiorem saltem ejus ad certum tempus suspendant, quo spacium se recolligendi relinqvatur Debitori, salvo tamen jure hypothecariorum reali, ex quo post terminum etiam elapsum chyrographariis præferuntur. *Carpz. in Affl. Deb. d. l. n. 68.*

SECT. IV.

De

PERSONIS PRIVIL. MOR. IMPE- TRANTIBUS,

§. 1.

§. 1. TANTUM de Personis concedentibus dictum sufficiat. Recipientes seu impetrantes Priv. Mor. sunt Debitores casu aliquo fortuito ad summam egestatem redacti, de quibus in genere sciendum, nunq. iis hoc Priv. nostrum absq. magna difficultate & solutionis faciendæ impossibilitate concedi, debere, testante *Wehn. Obs. Pract. verb. Anstands Brieff. pr.*

§. 2. Hæc difficultas & impossibilitas solvendi, cum plerumq. mercatoribus eveniat, sc. ut ex infortunio aliquo lapsi, omnem perdant fidem, non absq. jactura singulari Reip. quæ nec Mercatoribus, nec commerciorum exercitio carere potest. *Carpz. l. 2. Resp. 92. n. 18. & l. 4. Resp. 36. n. 13.* Iis præprimis conceditur hoc Priv. nostrum, idq. eo magis, quoniam mercatorum obælatorum expressè mentionem facit. *Const. Imp. d. A. 1548. & 1577.*

§. 3. Ex allegatis tamen his *Const. Imp.* firmiter non poterit concludi Mercatoribus tantum, exclusis aliis Debitoribus, hoc Priv. concedi posse & debere. Unius siquidem (ut Logici loquuntur) Inclusio, non est alterius exclusio, quando ratio in Constitutione, ut hic (fortunæ injuria) posita, generalis est *l. 9. §. 5. ff. d. J. & fact. ignor. Reink. d. R. S. & E. L. 2. cl. 2. c. 11. n. 31.* quæ æque in aliis debitoribus ac in Mercatoribus operatur atq. effectum habere debet. *Herm. Herm. in fasc. J. P. c. 11. n. 108.*

§. 4. Neq. etiam Privati tantum ejusmodi Privilegium impetrare possunt, sed & Syndicus Universitatis, Civitatis, Communitatis, Collegii, Capituli, Cænobii nomine, si in eam egestatem immerito Civitas vel Universitas de lapsa sit, ut subveniri ei merito sit necesse: *Faber in C. l. 1. t. 9. Def. 18. Afflict. Decis. Neap. 377. per tot.* Dispositio enim generalis, non tantum Personas singulares, sed corpora etiam universitatis complectitur. *per l. 7. §. fin. & l. 9. ff. d. Jurisd.* idq. de consuetudine nostrarum Provinciarum usu observari testatur *Magnif. Dn. Brunnem. ad l. 4. C. de Prec. Imp. off.*

§. 5. Imo quin Judæi quoq. si non sua culpa ad inopiam redacti, Creditoribus satisfacere nequeant, ad hoc Priv. Mor. aspirare, liciteq. illud usurpare possint, nemo est fere qui dubitet *arg. l. 8. C. d. Jud. & Cæl.* Constat quippe experientia, quod aliis juris beneficiis, ut Restitutione in integrum, salvo conductu, Præscriptione & similibus, sicuti Christiani, fruantur, cur igitur non & his induciis? *Wurms. nucl. contr. L. 1. t. 9. contr. 2. Herm. Herm. d. l. n. 10.*

§. 6. Porro & per Consequentiam Fidejussoribus quoque (non quidem illis, qui concessis Moratoriis obligationi Principali accedunt, sed illis, qui jam ante Creditori dati erant *Limn. de Jur. Publ. p. 4. c. 8. n. 337. Herm. Herm. d. l. in fin.*) Priv. nostro Mor. prospicitur. Nam juris nostri ratio non patitur molestari Fidejuss. priusquam Principales fuerunt conventi: *Nov. 4. c. 1.* Induciis ergo Debitoribus concessis, dies solutionis prorogatus censetur, ita, ut exigi ab illis nequeat debitum: Quomodo igitur pulsari poterunt fidejussores, si dies solutionis nondum venerit? Sane iniqua inferretur fidejussoribus conditio, si ipsis beneficium ordinis inverteretur: jam verò beneficium Principis ita interpretandum, ne tertio præjudicet. *l. 43. pr. ff. d. Vulg. & Pup. subst. Dn. Schopfer. in disp. de Except. Jenæ hab. Sect. 3. §. 20. Herm. Herm. d. l. n. 113. Carpz. d. l. n. 47. Dissent. tamen Dn. Ludov. Exerc. 17. th. 4. lit. b.*

§. 7. Sicuti autem hoc Priv. Mor. Fidejussoribus per consequentiam (ut §. præced. demonstravimus) competit, ita quoque Heredibus debitorum illo succurri verius censemus cum *Carpzov. in Asyl. Deb. d. l. n. 48. Limn. d. c. 8. n. 345.* Licet negari non possit, tutius agere debitores, heredis quoque nomen Rescriptis Morat. inferi facientes, quo omnis præcidatur via & occasio de intellectu privilegii disputantibus, sicuti asserunt *Limn. & Carpz. d. l.*

§. 8. Atque hæ sunt Personæ, quibus Privilegium nostrum impetrandi facultas concessa est. Reliquum itaque est in hac sect. ut quibus denegetur, brevibus perlustremus.

§. 9. Cum igitur illis tantum Priv. Mor. concedi possit, qui casu fortuito, extra culpam, novercales fortunæ assultus sustinuerunt, atque sic fortunarum suarum jacturam passi sunt, patet exinde concedi non debere fallitis Mercatoribus, Decoctoribus & Bancruptoribus, qui suo vitio & luxu bona obligaverunt aliosque secum fraudulenter in inopiam præcipitarunt *Hermes d. l. in fin.* Id quod etiam expressis verbis continetur in d. Refor. *Guter Policeny zu Augspurg de Anno 1588. tit. von verdorbenen Kauffleuten 22. & de Anno 1577. tit. eod. 23 §. 1. Den muthwilligen Bancrotiern und Falliten/die nicht aus unversehenen zugestandenen Unfällen oder Schaden ins Verderben kommen / sondern aus Muthwillen/ oder vieler Pracht und dergleichen zum Falliment gebracht worden re. Befold.*

Besold. in Thes. Pract. verb. Quinquenell. §. 5. hujusm. in fin. Knipschild. d. Civ. Imp. l. 2. c. 4. n. 69.

§. 10. Ulterius arcentur à beneficii nostri acquisitione
I. Apostata l. 4. C. de Apostat. II. Excommunicati excommunicatione majore arg. C. 16. 32. & 33. Caus. 11. qv. 3. III. Deportati, quibus omnia bona adimuntur. l. 2. C. d. Bon. Proscript. IV. Banniti imp. qui deterioris adhuc conditionis, quam deportati esse videntur, per ea, quæ trad. Geil. 2. de Pac. publ. c. 6. n. 9. & 10. V. Usurarii manifesti, qui, cum Majestatem Dei lædant & hominum societati adversentur, merito ex legitimo expunguntur consortio. Ludov. Synops. Jur. Feud. c. 6. p. m. 129. VI. Damnati deniq; de Crimine aliquo publ. ut puta Læsa Maj. l. fin. C. ad L. Jul. Maj. l. 9. C. d. bon. Proscript. Hi enim omnes hoc beneficio indigni sunt, culpaq; suâ atqve maleficio, in eum Statum, in quo sunt, deveniunt.

SECT. V.

De

DEBITIS ET CAUSIS MORATORIUM RECIPIENTIBUS VEL NON.

§. 1. Personis Priv. Mor. conferentibus & accipientibus relictis, recte succedit enumeratio debitorum causarumq; quæ illud vel recipiunt, vel respuunt. Recipiunt autem regulariter omnia omnino debita, & seu hypothecariâ sint, seu chyrographaria, nihil refert, adversus utriusq; generis creditores enim hæc induciæ consistere possunt, nisi specialiter quædam debita excepta sint. Peretz. ad C. tit. qui bon. ced. poss. n. 27.

§. 2. Specialiter v. prohibetur I. quod debetur inopi, & majore paupertatis necessitate oppresso. Affl. Dec. 377. Ita enim unius egestati subveniendum, ne alterum atqve pauperem vel pauperiorem supprimamus, exindeq; Rescripta Mor. in eos tantum Creditores exerceri solent, qui onus moræ ferre possunt, Illi vero qui non possunt, nec hoc casu gravandi sunt, videtur enim Princeps jus illorum magis evertere quam differre, quod de eo nunquam præsumitur, Moller. 4. Sem. c. 6. num. 2.

§. 3. II. Quod debetur Mercenariis vel operariis, qui quotidiano sudore & opera se suosque alere ac sustentare solent, adeoque debita non solum jure Div. multum privilegiata habent, *Lev. c. 19. vers. 16. Deut. c. 21. vers. 14. & 15. Matth. 10. v. 10.* sed etiam fere omnibus in locis aliis Creditoribus tanquam magis privilegiati, præferuntur. *Carpz. Af. Deb. d. l. n. 55. Wehn. O. P. d. l. §. notandum.*

§. 4. Itidem III. huic Concessioni locus non erit in Debitis juratis, quia Principis dispositio generaliter loquens, non extenditur ad casum, in quo inter venit juramentum *Affl. d. 5.* (ubi sic semper judicatum esse testatur) *Menoch. d. A. J. Qu. cas. 403. n. 4. & seq. Col. d. Pr. Exec. p. 1. c. 4. n. 14.*

§. 5. Quod IV. etiam de eo casu intelligi volo, si debitor huic benef. expresse renunciaverit Constat quippe, quemlibet favori pro se introducto renunciare posse. *l. 69. ff. d. R. J.* Sic enim Mulier potest re nunciare benef. *SC. Vell. l. ult. §. pen. ad SC. Vell.* Unde absurdum videtur Imperatori nostro redire ad hoc velle, cui quis renunciandum antea putavit *l. 11. C. d. Reb. Cred.* Et hæc quæ dicta sunt, regulariter procedunt. Limitantur autem, quando Princeps ad petitionem obæratu debitoris dispensare vult, & in Rescripto juramenti vel Renunciationis expresse facit mentionem; quod sc. non obstante Juramento & Renunciatione, Moratorii tenor observari debeat. Præsertim cum relaxatio juramenti Seculari etiam Principi competat, quod & maxime apud nos obtinet, cum Camera Imperiali & Statibus Imp. à Cæs. Maj. ea potestas concessa reperitur in *der Kammer-Berichts-Ordn. p. 2. t. von Relaxation der Eyde. Befold. Th. Pract. d. l.*

§. 6. Præterea V. ejusmodi literæ ad Ecclesiastica vel Pia loca non sunt porrigendæ *arg. l. 43. in f. ff. d. Relig. & Sumt. fun.* Ne Princeps contra Religiosos quidquam rigoris attentasse videatur *Menoch. d. l. cas. 203. n. 20.* Ecclesiæ enim favor magnus est, ita, ut etiam commodo publ. anteferri debeat. Non tamen Ecclesia Priv. suum acerbe nimis contra summa paupertate oppressum exerceat, utpote cujus prop. est, egenorum rationem habere, adeo, ut vel pauperum causa Res Eccl. quæ alias commercium respuunt, vendi & distrahi possint. *Dd. ad l. 21. C. d. SS. Eccl.*

§. 7. Nec VI. ad Debita Fiscalia. *Schoenb. lib. 5. Pol. c. 26. num. fin.* Nemo enim quid fisco vel ejus juri damnosum postulare debet & Reip.

Reip. necessarium est, ut quam citissime debita fiscalia exigantur
Nov. 17. c. 7. §. 1. Befold. d. l. §. nec ad Sc. Notanter tamen fallit hæc
nostra assertio, si Princeps speciali clementia motus, Fisci sui remitte-
tere velit Priv. & Pingviorem debitoris expectare fortunam *l. 45.*
§. 4. ff. d. Jur. Fisc.

§. 8. Nec VII. extenditur ad debita Pupillaria, Minoris, Vi-
duæ aliarumque miserabilium Personarum, quoniam hisce Perso-
nis semper alias subveniri consuetum, propter ætatem, lubricum
consilium, infirmumque animi intellectum. *l. 1. pr. ff. d. Min.* Præterea
Fiscus, Ecclesia & Pupillus quoad concessa Priv. comparari solent.
Mantz. Dec. 4. qu. 9. n. 69. Everh. in Loc. Top. loco à Minore ad Fisc.
Quid quod omnium maximus est favor pupillorum & viduarum,
quas personas etiam Deus ipse sibi maxime commendatas esse vult,
& ut ab omnibus offensionibus, injuriis atque oppressionibus de-
fendantur, serio præcepit, quemadmodum ex multis Script. S. locis
constat *Exod. c. 22. vers. 22. Matt. 23. vers. 14. seq.*

§. 9. Nec VIII. ad debitum ex venditione Edulium & re-
rum commestibilem, in pleno, quod ajunt, foro mercatuque vena-
lium *arg. l. 2. ff. de Nund.* Quod publica exigit utilitas, ne necessarium
hoc eduliorum commercium impediatur & homines fame pereant
Befold. d. l. §. nec extenditur.

§. 10. Item IX. Debitor contra Creditores futuros i. e. Eos,
cum quibus post impetratum Rescriptum contraxit, hoc Priv. Mor.
opponere nequit. Privilegia enim semper de iis casibus intelli-
genda sunt, de quibus tempore concessionis cogitatum fuit *Coler. d.*
Pr. Exec. p. 1. c. 4. n. 15. Et argumentum etiam sumitur à Cessione Bon.
quæ non nisi in debitis præteritis seu ante cessionem contractis,
non etiam in futuris & supervenientibus cedenti proficit *l. 3. C. d.*
bon. auctor. Jud. poss. Herm. Herm d. l. n. 117.

§. 11. Nec X. contra Depositi repetitionem: Idque propter exu-
berantiam bon. fid. quæ à depositario præstanda est, & rectè; Depo-
siti enim causa ut in pluribus aliis *l. 7. §. 2. & 3. ff. Depos.* Ita & in hoc
casu privilegiata censetur. Siquidem res deposita ad arbitrium
Domini deponentis, sine ulla mora & quam celerrimè est restituenda
l. 1. §. 22. & §. 45. ff. eod. l. 11. pr. C. eod. Boer. d. 296. n. 4. Surd. dec. 323.
Idem dicendum in causa commodati, quoties res ipsa adhuc extat
Carpz. p. 1. c. 8. d. 22. in fin.

§. 12.

§. 12. Ulterius XI. Excludit Priv. nostrum Dos, seu ea solvenda seu repetenda sit. Causa enim dotis æquiparatur causis piis *Ayres. ad l. un. C. d. Error. Calc.* Item alimentis *Schultz. in add. ad M. Pist. p. 3. q. 122. n. 118. Anton. d. Rescript. Mor. conc. 41.*

§. 13. Huc & XII. Debitum alimentorum spectat. Venter enim caret auribus, nec patitur dilationem, cum nemo vento vivat *l. 2. C. d. Alim. pup. prestand.* Imò famis causâ, quæ nulla durior esse potest, furtum impunitum dimitti, modo sit factum in commestibilibus aut ad vestiendum necessariis rebus inter alios tradit *Jacob. Fabr. tract. d. Alim. c. 5. p. m. 151. Surd. d. 323.*

§. 14. Porro XIII. Priv. Mor. non est locus cum de eo debito agitur, quod descendit ex sententia, quæ transivit in rem jud. à qua non potest appellari. Illud enim facit autoritas Rei jud. quam Rescriptio Principis rescindi non oportet. *Faber. in C. lib. 1. t. 9. d. 4.* Si tamen, quod ex Re Jud. debebatur, translatum sit in casum novæ obligationis per contractum, atq; ita Novatio facta sit, Rescripto locus erit. Novatione enim facta, prioris obligationis qualitas & conditio non inspicitur, sed tantum posterioris. *l. 29. ff. de Nov. Faber in C. d. l.*

§. 15. XIV. Excludunt Dd. nostrum Priv. à contractu Locationis Cond. seu quæstio sit de Mercede censu & pensione, seu de Restitutione Rei Loc. *Boer. d. dec. 296. n. 6.* Quod & quilibet facile largietur, cum res locata finito tempore Conductionis confestim (atque sic exclusa omni mora) restitui debeat, adeo, ut conductor ejusdem restitutionem per except. Domini vel aliam proteolare non possit. *l. 25. C. Loc. Cond. Afflict. Dec. 12. Fab. in C. l. 4. t. 41. d. 20.* Imprimis verò, ut evitetur absurdum illud juris, quo conductor habeat & Rem & Mercedem *Limn. d. l. n. 343.* Quibus & illud accedit, quod Locator possit res in vectas & illatas in domum conductam retineret usq; dum pensio ipsi solvatur *l. 5. C. Loc.*

§. 16. Deniq; XV. Debita ex causa Delicti, non admittunt Priv. Mor. *arg. l. 51. & 52. ff. de Re Jud.* Nemini enim maleficia lucrosa esse debent *l. 1. pr. ff. d. Dol. Mal.* Sed publice interest ut propter deterritionem aliis exempla adsint, maleq; meritis publice egestate laboret. *l. 31. pr. ff. Depos. Limn. d. l. num. 344. Herm. d. l. num. 118.*

SECT.

SECT. VI.

De

REQUISITIS AD PRIVILEGIUM MORATORII Consequendum necessariis.

§. 1. Cum Sect. præced. de Debitis eorumq; Qualitatibus satis actum sit, recto nunc ordine ad requisitorum, quæ ad Privilegium Moratorii obtinendum summe sunt necessaria, evolutionem, nos convertimus.

§. 2. Primum horum requisitorum locum sibi videtur vindicare Prævia petitio. Præcedunt quippe concessionem Moratorii preces seu supplicatio Debitoris obærat, ut patet *ex rubr. §. l. 2. C. de Prec. Imp. off.* Invito siquidem & nolenti non datur beneficium *l. 69. §. 156. §. 4. ff. d. R. 7.* Rescripta quoque Principum emanant ut plurimum ad instantiam partis. *l. 1. §. 11. C. de Precib. Imp. off. Reink. d. l. cl. 2. c. 8. num. 14.*

§. 3. Secundo requiritur Debitorum, eorumq; qualitatum descriptio & enumeratio, idque maxime necessarium est, siquidem non aliter potest cognosci, num ejusmodi sit debitum, ut moram recipiat. *Menoch. d. A. 7. Qu. c. 203. n. 4. §. seq. Hering. d. Fidejuss. c. 5. n. 125.* Imo omnia ea exponi debent, quæ retrahere possunt Principem à concessione gratiæ *Salgad. in Labyr. Deb. p. 2. c. 30. n. 13. §. seq. Brunnem. ad l. 4. C. de Prec. Imp. off. n. fin.* Quod si igitur suppressa horum debitorum mentione eliciatur Rescriptum, tanquam subreptitium, Debitori non erit proficuum, ut clara verba sunt in *d. Reform. Guter Poltey d. l. Zang. d. Except. p. 2. c. 12. n. 4. Brunnem. d. l.*

§. 4. Tertium requisitum est Solutionis difficultas. Rescripta etenim Moratorii nunquam sunt concedenda absque magna difficultate & solutionis faciendæ impossibilitate *Wehn. verb. Anstandsbrief.* *pr. Carpz. Asyl. Deb. c. 4. p. 60. n. 24.* Difficultas autem ista non debet esse affectata, nec ex Dolo culpaque Debitoris proficiscatur, sed is fortunæ vitio, incendio v. gr. Ruina, naufragio, furtis, rapinis aut simili aliquo casu se facultatibus lapsus perspicue probare debet *Aff. Dec. 377.*

§. 5. Ex hac autem infortunii probatione quartum nunc eruitur requisitum, nempe paupertatis Probatio. Princeps enim nunquam paratum se præstat ad hoc beneficium, priusquam Debitor

C

tor

tor paupertatem, & ex quo infortunio haut solvendo factus fuerit, probaverit, idq; plerumq; testimonio Magistratus fieri solet, *per d. clarum Reces. Imp. d. A. 1548. t. 22. Wehn. d. l. circ. fin. Carpz. d. l. n. 26.* Quamquam non prohibeatur loco Testimonii à Magistr. aliis quandoq; documentis ac probationibus uti. Quod si vero non probaverit, Privilegium, quantumvis jam jam impetratum, irritum tamen ac nullum pronuntiatur, docente ex *Guid. Pap. Dec. 97. § 109. Wehner. d. l.*

§. 6. Quintum Reqv. consistit in tempore legitimo. Quo usq; vero illud tempus legitimum sese extendat, miris modis inter se disputant Dd. Verum arbitror potestati & arbitrio Principis neminem hic metam ponere, præter circumstantias, quæ tales esse possunt, ut ad Annalium, Biennialium, Quinquennialium, imo & ulteriorem induciarum terminum principem permoveant *Limn. d. I. P. l. 4. c. 8. n. 332.* Hinc & se octennales ab Imp. prægnantissimis ex causis datas vidisse, testatur, modo laudatus *Limn. d. l.*

§. 7. Equidem Plurimi Dd. hoc Priv. nostrum ultra quinquennium extendi non posse intrepide asserunt, *Ant. Fab. in C. l. 1. t. 9. d. 17. Ant. d. tr. concl. 48. per tot. & alii plures.* Verum enimvero nulla dari potest ratio, quare præcise quinquennium tantum sit concedendum. Nam quamvis dilatio Quinquennalis, ex omnibus reliquis hodie saltem in Imperio Rom. Germ. usu receptior ac frequentior sit, ejusq; duntaxat mentionem faciant *d. Reces. Imp. d. Anno 1548. § 1577. test. Trentazinq. Variar. Resol. l. 3. t. d. solut. Resol. 1. n. 2.* Exinde tamen neutiq; sequitur, ultra quinquennium ejusmodi Priv. Mor. concedi atq; extendi non posse, quin potius pro nostra sententia facit, quod Imper. qui ex rationabili causa inducias ad quinque annos dedit, non solum eas lapsa quinquennio prolongare & iterato concedere *arg. l. 7. ff. d. Feriis. Herm. Herm. d. l. n. 111.* Sed etiam Creditori jus certò modò plane auferre valeat, utilitate præsertim & necessitate publica ita exigente, *Gail. 2. O. 56. n. 1. Myns. 5. O. 97. n. 4.*

§. 8. Insuper Sexto requiritur Idonea Fidejussio: Quippe non gaudet beneficio Dilationis debitor, nisi idoneam fidejussio- nem super Debiti solutione præstet *l. 4. C. d. Prec. Imp. off. ibiq; Gl. Gail. 2. O. 46. n. 14.* idq; non sine ratione: Creditor enim gravatus in uno, in alio iterum sublevari debet *Brunnem. ad d. l. 4. n. 2. Faber. d. l.*

d. l. d. 6. Hering. de Fidejuss. c. 12. n. 474. Aliam adhuc subnectit cau-
sam *Besold. scil. ne debitor bona, quæ adhuc salva reperiuntur, inter-*
medio tempore prodigaliter consumat, vel plane prodigus fiat, &
sic Creditores suos in totum fraudet Besold. d. l.

§. 9. Et hanc Cautionem Satisd. debet præstare Debi-
tor, licet Princeps eam remittere velit, nisi appareat enixa voluntas
Principis, quod voluerit derogare juri Com. ex clausula NON
OBSTANTE *Salg. in Labyr. Deb. p. 2. c. 30. n. 6. & 7. eumq; secu-*
tus Brunnem. ad d. l. 4. n. 4. & 5. Princeps enim in dubio juris Com.
Regulis se conformasse creditur arg. l. 4. C. d. LL. Ludov. in Synop.
7. Feud. c. 7. §. 2. p. 143. Imo verba Rescripti debent æquitati con-
formari & reduci ad jus Com. etiamsi natura verborum interdum
bene illud non patiat *arg. l. 11. ff. d. in jus Voc. Gail. 1. O. 33. n. 6.*

§. 10. Notanter autem limitatur nostrum assertum quod
Debitor non teneatur cautionem istam præstare, nisi à Creditori-
bus exigatur *Salgad. d. l. n. 9. Brunnem. ad d. l. 4. n. 5.* De horum
enim præjudicio agitur *p. d. l. 4.* Non igitur opus est, ut Princeps
Proprio motu eam exigat, sed sufficit, si petentibus Creditoribus
moram non faciat, nec debitores immunes dimittat. *Hering. d. tr.*
c. 5. n. 113. Non desunt vero, qui hæc in parte à nobis divortium
faciunt, ut *Zanger. d. Except. p. 2. c. 12. n. 14. Trentacinq. & alii citati ab*
Hillig, Lib. 2. Donel. Enucl. c. 9. lit. m. Existimantes desuetudine
penitus abrogatam hanc Fidejussionem, à quibus tamen optimo
jure videtur recedere *Limn. d. c. 8. n. 329. & seq.* Eumque secutus
Carpzov. in Afyl. Deb. d. c. 4. n. 30. seq. Se non latere, inqviens, erro-
re magis quam certa desuetudine fidejussionem hoc casu non ob-
servatam esse.

§. 11. Circa finem hujus Sect. quæst. est; si Debitor omni adhi-
bita diligentia Fidejussores reperire non possit, num adjuratoriam
Cautionem sit admittendus? Quod Aff. existimo, non tamen ali-
ter, quam si (1.) Vitæ integritate sit conspicuus, probatæ existima-
tionis & non suspectus de fuga *Zang. d. Except. p. 2. c. 21. n. 48. Gail. 1.*
O. 48. n. 6. (2.) Ut juret (at de Credulitate tantum propter anceps
perjurium) se fidejussores idoneos, quamvis summâ, tam perse,
quam per alios, adhibita diligentia reperire non posse, *Gail. 2. O. 47.*
n. 8. Carpz. p. 1. c. 5. d. 9. n. 23.

C 2

SECT.

SECT. VII.
De
PRIVILEGII MORATORII FINE
& Effectu.

§. 1. Tantum de requisitis hujus nostri Priv. dixisse sufficiat, Restat paucis finis atq; effectus, qui varii sunt atq; amplissimi.

§. 2. Finis autem Priv. Mor. (ut paucis multa complectamur) unice in eo videtur consistere, quo Debitores depauperati, durante dilatione, ad frugem redire, Resq; suas in meliorem statum deducere, ac eo melius postea omnibus Creditoribus solvere queant. Ut sic in utriusq; commodum ac utilitatem induciæ hæ fuerint approbatæ ab Imp. Justiniano *in l. fin. C. qui bon. ced. poss. Limm. d. l. n. 337. Carpz. in Asyl. Deb. pos. 61. n. 37.*

§. 3. Ad effectus, qui, veluti diximus, varii sunt, progressum facimus. E quorum censu primum videtur locum obtinere, quod Moratorio impetrato, tutus omnino sit debitor, quo minus sortem vel etiam usuras tempore præfixo durante, exsolvere teneatur, vel saltem hoc nomine molestari queat. *Carpz. d. l.*

§. 4. Estq; tanto pingvior Effectus hujus Priv. Mor. quoniam non tantum Debitores Principales, verum etiam Fidejussores illorum atq; heredes tutos ab executione, tempore Moratorii currente, præstat, uti supra. *Sect. 4. §. 6. & 7.* uberius demonstratum dedimus, indeq; id ingrata repetitione hic iterare nolumus. Fallunt ergo, qui hoc Priv. Mor. venditant Personale, aut licet hoc vel maxime concedamus, fateri tamen & illud oportet, in rem certò modo simul datum esse, adeoq; ut jam dictum, & Fidejussoribus competere. *Carpz. n. 46.*

§. 5. Ad effectum Moratorii III. refertur, ut dies solutioni alias præfinitus, prorogatus censeatur, & tum demum existere, quando induciæ expirant *Limm. d. l. n. 338. Carpz. d. l. n. 45.*

§. 6. Quartus Effectus est, quod etiam contra Instrumenta liquida & Gvarentigiata hoc beneficium opponi possit. Etsi enim, vigore *Ordin. Prov.* contra Instrumenta obligationum liquida, nulla alia, quam solutionis & Compensationis exceptio admittatur, adeo, ut vim judicati, atq; sic statim paratam executionem habere intelligentur, tamen hac in parte non eodem gaudent Priv. Eorum namq;

namq̄ vis per hujusmodi Rescripta Mor. suspenditur, non solum si executio nondum facta sit, sed etiam cum jam secuta est, detrususq̄ debitor in carceres. *Faber. C. lib. 1. t. 9. d. 5. Coler. Pr. Exec. p. 1. c. 9. n. 38. Berl. p. 1. concl. 84. n. 52. Moller. 4. Sem. c. 6. n. 1.*

§. 7. Quintus nunc sequitur effectus, qui est, quod dilatio tollat atq̄ excludat beneficium cessionis bonorum, seu quod post adhibitum & finitum beneficium Mor. à Principe vel Creditoribus concessum, non amplius ad cessionis remedium admittatur debitor. *l. fin. C. qui bon. ced. poss. ibiq̄. Dn. Brunnem. n. 4. Schneidevvein ad §. fin. Inst. d. Action. n. 5. Privilegii quippe hujus electione videtur Cessionis beneficio renunciare Debitor, & sufficit una gratiâ, nec duplici onere creditores gravandi sunt. Hering. d. Fidej. c. 5. n. 126. § 127. Brun. d. 1.*

§. 8. Sextus effectus est, quod debitor, qui Priv. Mor. contra Creditores suos impetravit, eo ipso debitum non negare, sed potius confiteri & agnoscere censeatur. *Cravert. Conf. 237.* Tenetur enim supplicans qualitatem Debiti omnino definire. Quid autem delinearet, imò quid impetraret solutionis dilationem, si nihil deberet *Hering. d. tr. n. 175. § 176.*

§. 9. Septimus Effectus consistit in eo, quod interea temporis, quo alicui dilatio Morat. indulta est, Præscriptio adversus Creditores non currat. *l. f. C. qui bon. ced. poss. in fin. ibiq̄. Gothofr. in not. lit. r.* Etenim non valenti agere, non currit præscriptio *arg. l. 1. §. 2. C. d. Annal. Except.* Cum igitur Creditor, contra quem Moratorium concessum est, intermedio tempore prohibeatur agere, negligentia quoq̄ vitio ea propter insimulari nequit, indeq̄ multo minus Præscriptio aliqua (quæ debitum præsupponit exigibile *Scheffer. Qu. Pract. p. 2. qu. 4. n. 3.*) adversus ipsum currere potest. Præsertim, cum debitor ignarus non sit, quod, ut maxime agere intendere, in vanum tamen laboraret, propter exceptionem Moratoriam. Cessante itaq̄ ratione præscribendi, cessare etiam debet ipsa præscriptio *Wesenb. π. ff. d. Rescind. Vend. in fin. Anton. d. tr. concl. 58. n. 16.*

§. 10. Octavus effectus est, quod Debitor, post impetratas inducias non possit dici moram aliquam committere vel adeo ulla moratoris pœna affici. Is enim, cui data est dilatio à lege, vel à Principe, in mora haut versatur, nisi dilatio sit præterlapsa vel ei renunciata *Gloss. in l. 14. §. quatenus 10. verb. tripli lit. b. Anton. d. 1.*

c. 59. n. 13. Quid quod summe iniquum esset, si moram ab eo committi diceremus, qui ad id faciendum obligatus non probatur, in quo commissa Mora asseritur *l. 127. ff. d. V. O. l. 5. si cert. pet. Anton. d. l. n. 37.*

§. 11. Porro ad effectus Moratorii vulgo referunt, quod Debitor, qui ejusmodi Priv. est consecutus, currente tempore præfixo, non possit adversus suos Debitores agere, atque sic eodem jure uti debeat, quod in alios statuit. *Carpz. p. 3. c. 38. d. 1. n. 12. Afflict. dec. 66. Sc. Eckold. ad ff. t. Quod quisq. juris in alt. §. 8.* Verum humanius videtur, eum, qui hujusmodi literas impetravit, non eo minus interim valere à suis Debitoribus exigere, & legitimis actionibus persequi, id, quod sibi debetur. Ad hunc siquidem finem dilatio ipsi impetrata & concessa est, ut intermedio tempore possit cogitare de mediis solvendi, ac exigere vicissim debita, quibus alii ipsi devincti sunt. Si vero moram à suis debitoribus pateretur, cessaret finis & intentio Creditorum & privilegii, atque sic actus agentium ultra seu potius contra eorum intentionem operarentur contra *l. 19. ff. d. R. Cred. Gail. d. Arrest. Imp. c. 14. n. 3.*

§. 12. De usuris denique medii temporis, ex conventionione & stipulatione debitis, num Debitor ad eas moratorii tempore teneatur, nec ne? Dd. hæcenus convenire haut potuerunt. A partibus Negantium cum aliis stant *Carpz. p. 2. c. 30. d. 46. Moller. 4. sem. c. 7. Boer. dec. 296.* Contra vero affirmantium castra tuetur post alios *Dn. Philip. Obs. ad Dec. Nov. El. Decis. 30. O. 1. Dn. Finkelth. Obs. 47. Molin. de Usur. qu. 82. n. 624.* Quorum sententiam in præsentiarum facimus nostram, cum Magistratus superior, ex natura rescripti Mor. Creditori neque sortem, neque usuras auferat, sed meram dilationem Debitori indulgeat, ad certum tempus, intra quod à Creditoribus molestari non debeat. *Dn. Philip. d. l. n. 20.* Et hæc dilatio Miserationis causa in vitis sæpè Creditoribus datur, unde strictior nec ad remissionem usurarum extendenda est. *Molin. d. l. Dn. Philip. d. l. n. 22.*

§. 13. Atque hæc sunt L. B. quæ exhibere Tibi in præsentem volui. Potuissem equidem in uberiores campum excurrere, materiamque hanc paulò fusiùs pertractare. Sed ne disputationis fines transilire videar, in hoc acquiescere placuit. Tu interim omnia æqui bonique consule.

COROL-

COROLLARIA.

- I. Exceptio non numeratæ pecuniæ, etiamsi De-
bitor onus probandi in se velit suscipere,
post biennium non potest opponi.
 - II. Dolus, dans causam contractui bon. fid., eum
reddit ipso jure nullum.
 - III. Liberi, juste exheredati, connumerantur in
computatione Legitimæ, seu cæteris par-
tem faciunt.
-

Sicut Apes, æstate novâ, per rura, per agros,
Improba, floriferos, cura, laborq; tenet.
Per Themidos campos, sic Tu quoque sedulus erras
POHLMANNE, & studii dulcia mella legis.
Perge ita, nec pulehros cesses decerpere, in hortis
Aonidum, fructus, perge, per aspra Decus,
Hoc tibi promittit, vel me sponsore, Thalia,
Nam Themis immunes non sinit esse suos.

*Affectus testandi causâ
Nobilissimo Domino Respondenti apposuit*

PRÆSES.

SECURITATIS LITTERAS
QVAS SAXO FERREAS VOCAT,
NON SAXEIS aut FERREIS,
Sed litteratis thesibus
Et thesibus sat AUREIS
Conatus est describere

POL-

POHLMANNUS, OPTIMÆ INDOLIS
SPEIQVE FLORENTISSIMÆ
JUVENIS, DECUS STUDENTIUM.

Benevolentiam debitam
Suo
Auditori Consalino Amico
testaturus
scrib.

Fridr. Geißler/Silesius, Phil. & J. U. D.,
ac Prof. Publ.

Sonnet.

Der Pohl vereinbart sich / und liebt das harte Eysen/
Das in dem Bogen-Strich der runden Erden haßt/
Der Magnet neigt dahin und seine Wunderkrasse
Beigt sehr genau die Straß / will man die Erd umkräysen
Auff ungebahnten Meer. So kan auch glücklich reisen
Der sich dem Meer vertraut der tieffen Wissenschaft.
Wer hier schlägt Ruder an / wird in die höh gerafft
Und anckert trefflich wohl. Fleiß müssen Götter preisen.
Herr Pohlman schiffte dahin. Er kan das Ruder führen/
Der Compass ist gericht. Er folgt der Tugendführen.
Und acht die Klippen nicht. Drum liebelt ihn der Pohl/
Er blinkt und funckelt schön dort an dem Himmelsbogen:
Weil keinem Fleiß und Schweiß er niemals sich entzogen.
Schlag ferner Ruder an / fahr fort und segle wohl!

Mit diesen wenigen wolten gegen den Herrn Respon-
denten ihre Affekte on bezeugen

Gämbtliche Tischbursche.

F I N I S.

99 A 6952

ULB Halle

3

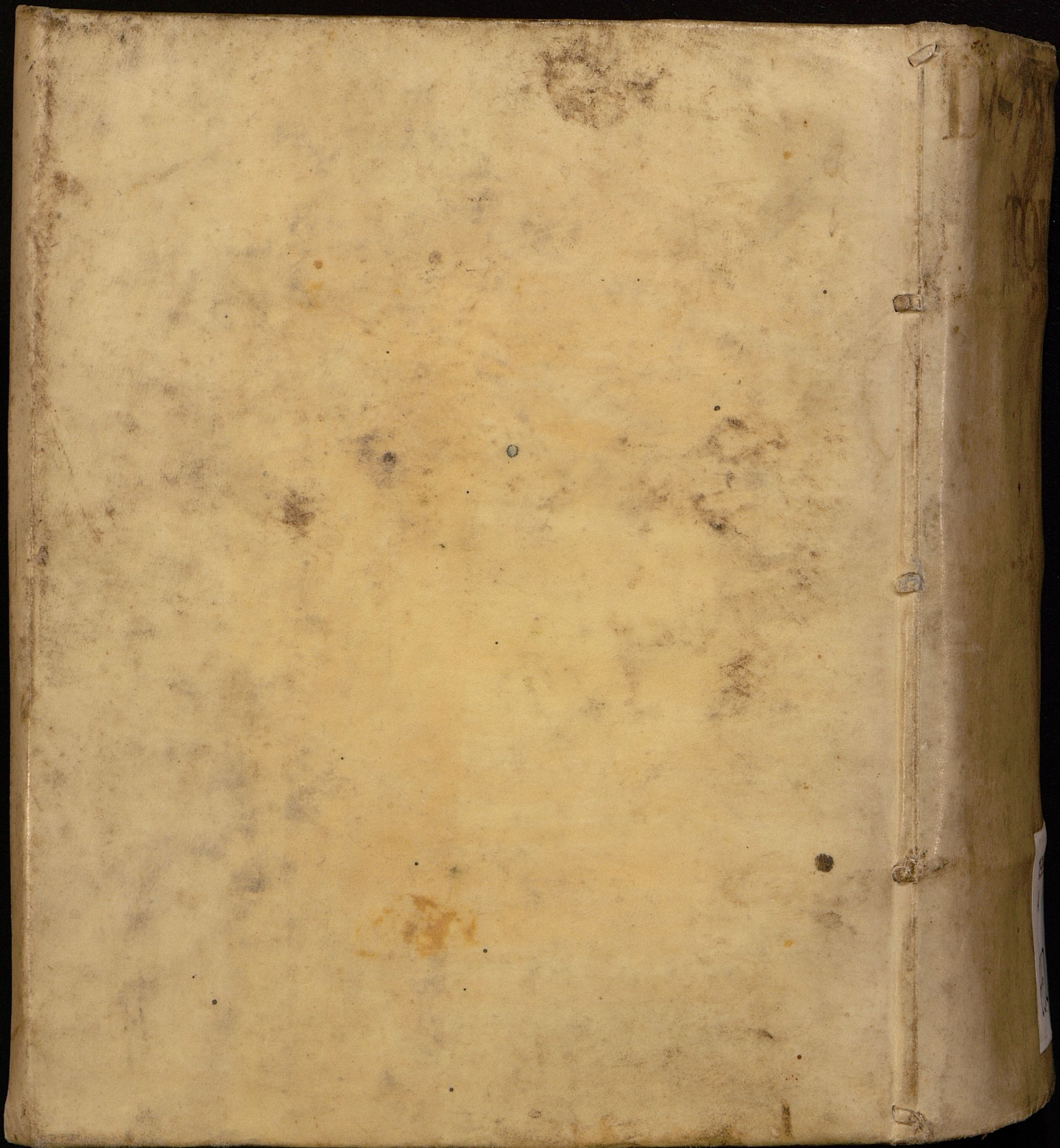
002 826 623

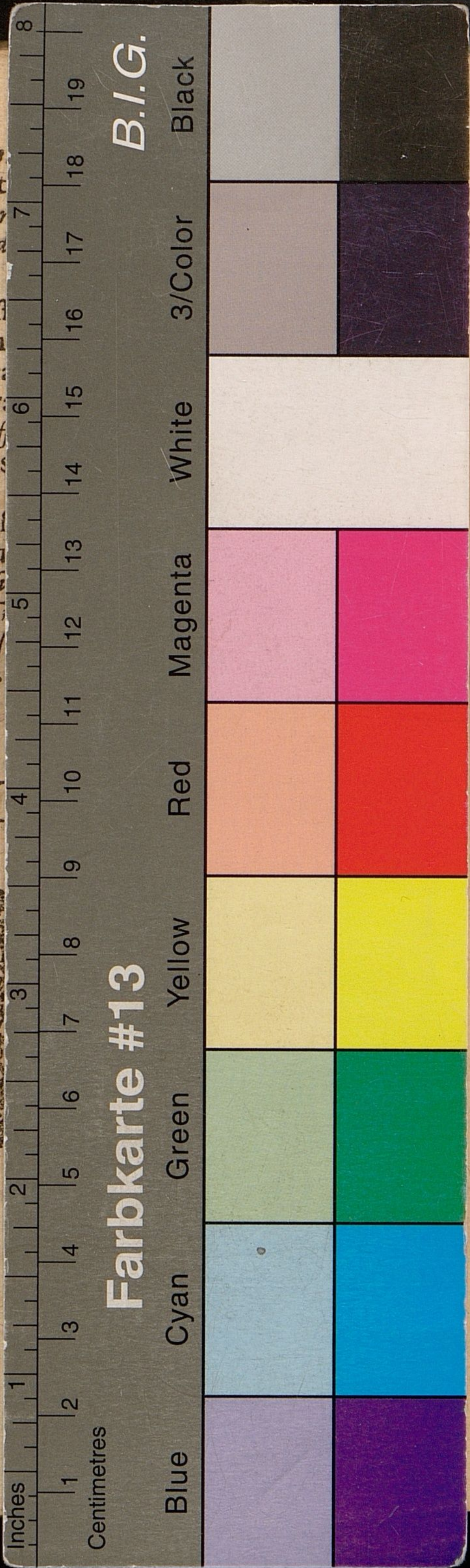

V3 17

Reino ✓

24

xxiv
J. P.
DISSERTATIO JURIDICA
De
**PRIVILEGIIS
MORATORIIS,**

Vulgo
Eisernen Briefen/
Quam
Indultu Amplissimæ Facultatis Juridicæ Lipsiens.
P R A E S I D E
Viro Maxime Reverendo, Nobilissimo, Amplissimo,
Consultissimo atq; Excellentissimo
**DN. PAULO FRANCISCO
ROMANO, J. U. D.**
Pandectarum P. P. Facultatis Juridicæ Assessore meri-
tissimo & Canonico Naumburgensi gravissimo.
Dn. Patrono, atq; Præceptore suo nullo non observan-
tiæ atq; honoris cultu devenerando,

Ad diem XXXI, Octobr. A. R. G. M DC LXXII.
H. L. Q. C.
Publico Eruditorum Examine submittet
JOACHIMUS Pohlmann/ Magd. Saxo.

LIPSIÆ
Literis JOHANNIS GEORGI.

